

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
НОВОКЫРЛАЙСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Центральная, д. 3, с. Новый Кырлай,
Арский муниципальный район. 422035

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЯҢА КЫРЛАЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

Үзәк урамы, 3 йорт, Яна Кырлай авылы,
Арча муниципаль районы, 422035

Тел. (84366)56-7-32. факс (84366)56-7-34. E-mail: Nkr1.Ars@tatar.ru

КАРАР

“25” февраль 2026 ел

№1

"Арча муниципаль районының Яна Кырлай авыл жирлеге территориясендә 2026-2030 елларга эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү" инвестиция программасын эшләүгә техник биремне раслау турында

“Коммуналь комплекс оешмаларының тарифларын жайга салу нигезләре турында” 2004 елның 30 декабрдәге 210-ФЗ номерлы Федераль закон, “Су белән тәэмин итү һәм су бүлүп биру турында” 2011 елның 7 декабрдәге 416-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, РФ Хөкүмәтенен “Су белән тәэмин итү һәм су түгү өлкәсендәге эшчәнлекне гамәлгә ашыручы оешмаларның инвестиция һәм житештерү программалары турында” 2013 елның 29 июлендәге 641 номерлы карарына туры китереп:

1. “2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Яна Кырлай авыл жирлеге территориясендә эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү” инвестиция программасын эшләүгә техник биремне расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үземдә калдырам.

Яна Кырлай авыл жирлеге
башкарма комитеты жетекчесе

Г.Г.Сәфәров

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районының
Яңа Кырлай авыл жирлеген
башкарма комитеты карары белән
расланды

«2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Яңа Кырлай авыл жирлеген территориясендә эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү» инвестиция программасын эшләүгә техник бирем

НОРМАТИВ ХОКУКЫЙ ДОКУМЕНТЛАР:

- 1999 елның 30 мартындагы Федераль закон. “Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген турнда” 52-ФЗ номерлы
- 2011 елның 7 декабрендәге Федераль закон. “Су белән тәмин итү һәм су түгү турнда” 416-ФЗ номерлы;
- 2004 елның 28 июлендәге Татарстан Республикасы законы. “Татарстан Республикасында жирле үзидәрә турнда” 45-ТРЗ номерлы;
- “Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, житештерү, жәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәргүгә санитар-эпидемиологик таләпләр” (Россия Федерациясене Баш дүләт санитария табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары белән расланган) СанПиН 2.1.3684-21
- “Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, житештерү, жәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, Санитария-эпидемиягә каршы санитар-эпидемиологик таләпләр (профилактика) чаралары” СанПиН 2.1.3684-21 санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын раслау турнда” Россия Федерациясене Баш дүләт санитария табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары
- “Су белән тәмин итү чыганаclarын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләргә санитария саклау зонасы. СанПиН 2.1.4.1110-02.” санитария кагыйдәләрен һәм нормаларын гамәлгә кертү турнда” РФ Баш дүләт санитария табибының 2002 елның 14 мартындагы 10 номерлы карары.

Гомуми кагыйдэлэр.

Эчэ торган суның сыйфатын контрольдэ тоту.

Су белән тээмин итү системасы тарафыннан бирелә торган эчэргә яраклы суның сыйфаты Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының “СанПиН 2.1.3684-21 санитария кагыйдэләрен һәм нормаларын раслау турында” 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары белән расланганнар “Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчэргә яраклы суга һәм эчэргә яраклы су белән тээмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, житештерү, жәмәгать биналарын эксплуатациялүгә, оешмаларга һәм санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чаралар үткәргүгә” СанПиН 2.1.3684-21 таләпләренә туры килергә тиеш.

Эчэ торган суның химик составының региональ үзенчәлекләрен характерлый торган күрсәткечләр һәр су белән тээмин итү системасы өчен индивидуаль билгеләнә.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Яңа Кырлай авыл жирлегә башкарма комитеты һәм су белән тээмин итү системасын эксплуатациялүче “Водоканал АМР” ЖЧЖ оешмасы эш программасы нигезендә су алу урыннарында, бүлү чөлгәренә кергәнче, шулай ук тышкы һәм эчке суүткәргеч чөлгәренә су алу нокталарында су сыйфатын даими контрольдә тоталар.

«Су алу урыннарында лаборатор тикшеренүләр өчен су пробаларын алу күләме һәм ешлыгы СанПиН 2.1.3684-21 1 таблицасын исәпкә алып билгеләнә.

Таблица 1

Күрсәткечләр төрләре	Бер ел дәвамында пробалар саны, кимендә:	
	жир асты чыганаclarы өчен:	өске чыганаclar өчен:
Микробиологик	4 (ел фасыллары буенча)	12 (ай саен)
Паразитологик	үткәремиде	12 (ай саен)
Органолептик	4 (ел фасыллары буенча)	12 (ай саен)
Гомумиләштерелгән күрсәткечләр	4 (ел фасыллары буенча)	12 (ай саен)
Неорганик һәм органик матдәләр	1	4 (ел фасыллары буенча)
Радиологик	1	1

Билгеләнә торган күрсәткечләрнең төрләре һәм тикшерелә торган эчэ торган су пробаларының саны, аны бүлү чөлгәренә кергәнче, 2 нче таблицада күрсәтелгән таләпләренә исәпкә алып билгеләнә.

2 таблица

Күрсәткечләр төрләре	Бер ел дәвамында пробалар саны, кимендә:				
	жир асты чыганақлары өчен:			өске чыганақлар өчен:	
	Әлеге су белән тәмин итү системасыннан су белән тәмин ителүче халық саны, мең кеше				
	20 кадәр	20-100	100 артық	до 100	100 артық
Микробиологик	50*(1)	150*(2)	365*(3)	365*(3)	365*(3)
Паразитологик	үткәрелми			12*(4)	12*(4)
Органолептик	50*(1)	150*(2)	365*(3)	365*(3)	365*(3)
Гомумиләштерелгән күрсәткечләр	4*(4)	6*(5)	12*(6)	12*(6)	24*(7)
Неорганик һәм органик матдәләр	1	1	1	4*(4)	12*(6)
Су әзерләү технологиясенә бәйлә күрсәткечләр	Калдык хлор, калдык озон - сәгатенә бер тапкырдан да сирәгрәк түгел, калган реагентлар - сменага бер тапкырдан да сирәгрәк түгел				
Радиологик	1	1	1	1	1

Искәрмә:

Су пробаларын алуның түбәндәге ешлығы кабул ителә:

- * (1) - атна саен,
- * (2) - атнага өч тапкыр,
- * (3) - көн саен,
- * (4) - ел сезонна бер тапкыр,
- * (5) - ике айга бер тапкыр,
- * (6) - ай саен,
- * (7) - айга ике тапкыр.

Су белән тәмин итү системасы объектларында һәм корылмаларында эчә торган суның сыйфатын һәм халыкны су белән тәмин итү шартларын начарайтуга китерә торган авария хәлләре яки техник бозулар килеп чыкканда, шәхси эшмәкәр яки су белән тәмин итү системасын эксплуатацияләүче юридик зат кичекмәстән аларны бетерү буенча чаралар күрергә һәм бу хакта дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәгенә хәбәр итәргә тиеш.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Яңа Кырлай авыл жирлегә башкарма комитеты житәкчесе һәм “Водоканал АМР” ЖЧЖ эчәргә яраклы су сыйфатына производство контролен гамәлгә ашыручы жаваплы зат шулай ук госсанэпиднадзор үзәгенә гигиена нормативларына туры килми торган су пробаларын лаборатор тикшерүнең һәр нәтижәсе турында кичекмәстән хәбәр итәргә тиеш.

Алдан каралырга мөмкин булмаган табигый характердагы күренешләр белән яисә кичекмәстән бетерелергә мөмкин булмаган авария хәлләре белән бәйлә очрақларда эчә торган су сыйфатының гигиена нормативларынан

органолептик үзлеклэргә йогынты ясый торган химик состав күрсәткечләре буенча гына вакытлыча тайпылышлар булырга мөмкин.

Гигиена нормативларыннан тайпылышлар түбәндәге шартларны бер үк вакытта үтәгәндә рөхсәт ителә:

халыкны эчәр су белән тәмин итүгә банка ысул белән ирешеп булмый;

гигиена нормативларыннан чикләнгән вакытка дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәге белән килештерелгән максималь мөмкин булган тайпылышларны үтәү;

чигенүләрнең гамәлдә булу вакытын максималь чикләү;

тайпылышлар гамәлдә булган чорда халык сәламәтлегенә куркыныч булмау;

тайпылышлар кертү һәм аларның гамәлдә булу сроклары, сәламәтлек өчен куркыныч булмау турында, шулай ук эчә торган судан файдалану буенча тәкъдимнәр турында халык мәгълүматын тәмин итү.

Халыкка эчәр су бирү тыела яисә аны куллану түбәндәге очракларда туктатыла:

гигиена нормативларыннан вакытлыча тайпылышларның билгеләнгән сродта эчәргә яраклы суның сыйфаты начараюга китерә торган сәбәпләр бетерелмәде; сыйфаты әлегә Санитария кагыйдәләре таләпләренә туры килә торган эчәр су житештерү һәм халыкка бирү су белән тәмин итү системасы тарафыннан тәмин ителми, шуңа бәйле рәвештә халык сәламәтлеге өчен реаль куркыныч бар.

20 меңгә кадәр халыкны су белән тәмин итә торган жир асты чыганаclarыннан суүткәргечтә суны зарарсызландыру булмаса, микробиологик һәм органолептик күрсәткечләр буенча тикшеренүләр өчен пробалар алу айга кимендә бер тапкыр үткәрелә.

Язгы ташулар һәм гадәттан тыш хәлләр чорында, Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы буенча идарәсенә Биектау, Арча, Этнә һәм Балтач районнарындагы территорияль бүлекчәсе белән килештереп, эчәргә яраклы суның сыйфатын контрольдә тотуның көчәйтелгән режимы билгеләнергә тиеш.

Житештерү контроле:

Бүлү суүткәргеч челтәрендә эчә торган су сыйфатына житештерү контроле микробиологик һәм органолептик күрсәткечләр ешлык белән үткәрелә, бу хезмәт күрсәтелә торган халык санына бәйле..

Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларыннан файдаланып абонентларга бирелә торган эчәр суның, кайнар суның сыйфатын житештерү контроле су пробаларын алуны, суның билгеләнгән таләпләргә туры килүенә лаборатор тикшеренүләр һәм сынаулар үткәрүне һәм су белән тәмин итү процессында санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чаралар үтәлешен тикшереп торуну үз эченә ала.

Эчә торган суның, кайнар суның сыйфатына производство контроле тиешенчә салкын су белән яисә кайнар су белән тәмин итүне гамәлгә ашыручы оешма тарафыннан гамәлгә ашырыла. Эчә торган суның, кайнар суның сыйфатына производство контролен гамәлгә ашыру тәртибе, әлегә Федераль законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып, Россия Федерациясенә халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итү өлкәсендәге законнары нигезендә Россия Федерациясә Хөкүмәтә тарафыннан билгеләнә.

Гарантияләүче оешмалар банка оешмалар тарафыннан файдаланыла торган

үзеклештерелгэн салкын су белэн тэмнин итү системасы объектларында эчэ торган су сыйфатына производство контролен гамэлгэ ашырырга хоуклы.

Эчэ торган суның, кайнар суның сыйфатын житештерү контроле кысаларында лаборатор тикшеренүләр һәм сынаулар уздыру Россия Федерациясенең аккредитацияләнең милли системасында аккредитацияләү турындагы законнары нигезендә аккредитацияләнгән юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр тарафыннан гамэлгэ ашырыла.

Бүлү суүткәргеч челтәрендә эчэ торган су сыйфатына житештерү контроле микробиологик һәм органолептик күрсәтелгән ешлык белән үткәрелә, бу хезмәт күрсәтелә торган халык санына бәйле.

Эчэ торган суның гигиена таләпләре һәм сыйфат нормативлары

Эчэ торган су эпидемия һәм радиация ягынан куркынычсыз булырга, химик составы буенча зарарсыз булырга һәм уңайлы органолептик үзлекләргә ия булырга тиеш.

Эчэ торган суның сыйфаты бүлү челтәренә кергәнчә, шулай ук тышкы һәм эчке суүткәргеч челтәренең суны аеру нокталарында гигиена нормативларына туры килергә тиеш.

Эчэ торган суның эпидемик яктан куркынычсызлыгы аның 3 нче таблицада күрсәтелгән микробиологик һәм паразитологик күрсәткечләр буенча нормативларга туры килүе белән билгеләнә.

3 таблица

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлекләре	Нормативлар
Термотолерант колиформлы бактерияләр	100 мл лы бактерияләр саны*(1)	Булмау
Гомуми колиформлы бактерияләр*(2)	100 мл лы бактерияләр саны*(1)	Булмау
Гомуми микроб саны*(2)	1 мл да колония хасил итүче бактерияләр саны	50 дән артык түгел
Колифаглар*(3)	Бляшка ясаучы берәмлекләр саны	Булмау
Сульфитредуцияләүче клостридияләрнең споралары*(4)	20 мл лы споралар саны	Булмау
Лямбля цисталары*(3)	50 л лы цисталар саны	Булмау

Күрсәткечләр:

*(1) Ачыклаганда 100 мл су пробасы буенча өч тапкыр тикшерү үткәрелә.

*(2) Тикшерелә торган пробалар саны елына кимендә 100 булса, тышкы һәм эчке суүткәргеч челтәренең суны аеру нокталарынан 12 ай дәвамында алына торган пробаларның 95% нормативны арттыру рөхсәт ителми..

* (3) Билгеләү бүлү челтәренә су керткәнчә өскә чыганаclarдан су белән тәмин итү системаларында гына үткәрелә.

* (4) Билгеләү су эшкәртү технологиясенәң нәтижелелеген бәяләгәндә үткәрелә.

Эчә торган су сыйфатының микробиологик күрсәткечләрен тикшергәндә һәр пробада термотолерант колиформ бактерияләрне, гомуми колиформ бактерияләрне, гомуми микроб санын һәм колифагларны билгеләү үткәрелә.

Эчә торган су пробасында термотолерант колиформ бактерияләр һәм (яисә) гомуми колиформ бактерияләр һәм (яисә) колифаглар табылганда, аларны экстрен тәртиптә кабат алынган су пробаларында ачыклау үткәрелә. Мондый очраclarда пычрануның сәбәпләрен ачыклау өчен бер үк вакытта хлоридларны, аммоний азотын, нитратларны һәм нитритларны билгеләү үткәрелә.

Кабат алынган су пробаларында 100 мл да 2 дән артык гомуми колиформалы бактерияләр һәм (яки) термотолерант колиформалы бактерияләр һәм (яки) колифаглар табылганда, эчәк төркемендәге патоген бактерияләрне һәм (яки) энтеровирусларны билгеләү өчен су пробаларын тикшерү үткәрелә.

Эчә торган суны эчәк группасының патоген бактерияләре һәм энтеровируслар булуга тикшерүләр шулай ук эпидемиологик күрсәткечләр буенча дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәге карары буенча үткәрелә.

Патоген микроорганизмнар булуга суны тикшерүләр бары тик эшләрен башкару шартларының санитария кагыйдәләренә туры килүе турында санитар-эпидемиологик нәтижәсе һәм йогышлы авырулар кузгатучыларны куллануга бәйле эшчәнлеккә лицензиясе булган лабораторияләрдә генә үткәрелә ала.

Эчә торган суның химик составы буенча зарарсызлыгы аның нормага туры килүе белән билгеләнә:

Россия Федерациясе территориясендәге табигый суларда аеруча еш очрый торган зарарлы химик матдәләренә, шулай ук глобаль таралыш алган антропоген чыгышлы матдәләренәң гомумиләштерелгән күрсәткечләренә һәм составына (4 таблица);

4 таблица

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлекләре	Нормативлар (рәхсәт ителә торган иң чик концентрацияләр (ПДК), кимендә)	Зарарлылык күрсәткече*	Куркынычлык классы
Гомумиләштерелгән күрсәткечләр				
Водород күрсәткече	pH берәмлегенә	6-9 чигендә		
Гомуми минеральләшү (коры калдык)	мг/л	1000(1500)**		
Гомуми катылык	мг-экв./л	7,0 (10) **		
Перманганатлы оксидлашучанлык	мг/л	5,0		

Нефть продуктары, суммар	мг/л	0,1		
Өске-актив матдэлэр (ПАВ), анионоактив	мг/л	0,5		
Фенол индексы	мг/л	0,25		
Неорганик матдэлэр				
Алюминий (Al(3+))	мг/л	0,5	с.-т.	2
Барий (Ba (2+))	"-	0,1	"-	2
Бериллий (Be(2+))	"-	0,0002	"-	1
Бор (В, суммар)	"-	0,5	"-	2
Тимер (Fe, суммар)	"-	0,3(1,0)**	орг. 3	3
Кадмий (Cd, суммар)	"-	0,001	с.-т.	2
Марганец (Mn, суммар)	"-	0,1(0,5)**	орг.	3
Бакыр (Cu, суммар)	"-	1,0	"-	3
Молибден (Mo, суммар)	"-	0,25	с.-т.	2
Мышьяк (As, суммар)	"-	0,05	с.-т.	2
Никель (Ni, суммар)	мг/л	0,1	с.-т.	3
Нитратлар (по NO(3-))	"-	45	с.-т.	3
Күкерт (Hg, суммар)	"-	0,0005	с.-т.	1
Кургаш (Pb, суммар)	"-	0,03	"-	2
Селен (Se, суммар)	"-	0,01	"-	2
Стронций (Sr(2+))	"-	7,0	"-	2
Сульфатлар (SO4(2-))	"-	500	орг.	4
Фторидлар (F(-))				
климатик районнар өчен				
- I и II	"-	1,5	с.-т.	2
- III	"-	1,2		2
Хлоридлар (Cl(-))	"-	350	орг.	4
Хром (Cr(6+))	"-	0,05	с.-т.	3
Цианидлар (CN")	"-	0,035	"-	2
Цинк (Zn(2+))	"-	5,0	орг.	3
Органик матдэлэр				
гамма-ГХЦГ (линдан)	"-	0,002****	с.-т.	1
ДДТ (изомерлар суммасы)	"-	0,002****	"-	2
2,4-Д	"-	0,03****	"-	2

Искәрмәләр:

* Норматив билгеләнгән матдәнең зарарлылыгын чикләү билгесе: "с.-т." - санитар-токсикологик, "орг" - органолептик.

** Жәяләрдә күрсәтелгән зурлык, торак пункттагы санитар-эпидемиологик хәлне бәяләү һәм су әзәрләүнең кулланыла торган технологиясе нигезендә, су белән тәмин итүнең конкрет системасы өчен тиешле территория буенча дәүләт баш санитария табибы карары нигезендә билгеләнергә мөмкин.

*** Нормативлар су белән тәмин итү системасында эшкәртү барышында суга керә торган һәм хасил була торган зарарлы химик матдэләр микъдары буенча ВОЗ тәкъдимнәре нигезендә кабул ителде (5 таблица);

5 Таблица

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлекләре	Нормативлар (рөхсәт ителә торган иң чик концентрацияләр (ПДК), кимендә)	Зарарлылык күрсәткече	Куркынычлык классы
Хлор*				
- калдык ирекле	мг/л	0,3-0,5 аралыгында	орг.	3
- калдык бәйләнгән	"-	0,8-1,2 аралыгында	"-	3
Хлороформ (суны хлорлаганда)	"-	0,2**	с.-г.	2
Калдык Озон***	"-	0,3	орг.	
Формальдегид (суны озонлаштырганда)	"-	0,05	с.-г.	2
Полиакриламид	"-	2,0	"-	2
Активлаштырылган кремний кислотасы (по Si)	"-	10	"-	2
Полифосфатлар (по PO ₄ (3-))	"-	3,5	орг.	3
Алюминий һәм тимерле коагулянтларның калдык микъдарлары	"-	2 нче таблицаның "Алюминий", "Тимер" күрсәткечләрен карагыз		

Искәрмәләр:

* Суны ирекле хлор белән зарарсызландырганда аның су белән контакт вакыты кимендә 30 минут, хлор белән бәйләнгән вакыт кимендә 60 минут булырга тиеш. Калдык хлорның күләмен тикшереп торы бүлү чөлгәренә су керткәнче башкарыла.

Суда бер үк вакытта ирекле һәм бәйләнгән хлор булганда аларның гомуми концентрациясе 1,2 мг / л дан артмаска тиеш.

Аерым очракларда, дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәге белән килештереп, эчә торган суда хлорның югары концентрациясенә юл куелырга мөмкин.

** Норматив ВОЗ тәкъдимнәре нигезендә кабул ителде.

*** Калдык озонның күләмен контрольдә тоту контакт вакыты кимендә 12 минут тээмин ителгәндә катнаштыру камерасыннан соң башкарыла.

Микробиологик һәм паразитологик күрсәткечләргә эчә торган су пробаларын алу ешлык белән башкарыла:

а) «Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тээмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, житештерү, жәмәгать урыннарын эксплуатациялүгә, санитар - эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр» су алу урыннарында СанПиН 2.1.3684-21 6 номерлы таблица буенча. Эчә торган су сыйфатының микробиологик күрсәткечләрен тикшергәндә һәр пробада термолерант колиформ бактерияләре, гомуми микроб санын һәм колифагларны билгеләү үткәрелә.

б) аны бүлү чөлтәренә керткәнче 7 нче таблица нигезендә;

в) бүлү суүткәргеч чөлтәрендә СанПиН 2.1.3684-21 нигезендә

«Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тээмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, житештерү, жәмәгать урыннарын эксплуатациялүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр». Эчә торган су пробасында термолерант колиформ бактерияләр һәм (яисә) гомуми колиформ бактерияләр һәм (яисә) колифаглар табылганда, аларны экстрен тәртиптә кабат алынган су пробаларында билгеләү үткәрелә. Мондый очракларда пычрануның сәбәпләрен ачыклау өчен бер үк вакытта хлоридларны, аммоний азотын, нитратларны һәм нитритларны билгеләү үткәрелә.

Кабат алынган су пробаларында 100 мл да 2 гомуми колиформалы бактерияләр һәм термолерант колиформалы бактерияләр һәм колифаглар табылганда, эчәк группасының патоген бактерияләрен һәм энтеровирусларны билгеләү өчен пробалар тикшерелә.

Суны эчәк төркемендәге патоген бактерияләр һәм энтеровируслар булу-булмавына тикшерү шулай ук эпидемиологик күрсәткечләр буенча Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы буенча идарәсенә территорияль бүлеге карары буенча Биектау, Арча, Әтнә һәм Балтач районнарында үткәрелә.

- суның уңайлы органолептик үзлекләре аның 6 нчы таблицада күрсәтелгән нормативларга туры килүе белән билгеләнә.

6 таблица

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлекләре	Нормативлар, кимендә
Ис	Баллар	2
Тәм	Баллар	2
Төсе	Градуслар	20 (35)*
Болганчыклык	ФББ (формазин буенча болганчыклык берәмлекләре) яки каолин буенча мг/л	2,6 (3,5)* 1,5 (2)*

Искәрмә:

Жәяләрдә күрсәтелгән зурлык, торак пункттагы санитар-эпидемиологик хәлне бәяләү һәм су эзерләүнең кулланыла торган технологиясе нигезендә, су белән тәмин итүнең конкрет системасы өчен тиешле территория буенча дәүләт баш санитария табибы карары нигезендә билгеләнергә мөмкин.

Эчә торган суның радиация куркынычсызлыгы аның 7 нче таблицادا күрсәтелгән күрсәткечләр буенча радиация куркынычсызлыгы нормаларына туры килүе белән билгеләнә. Билгеләү ешлыгы елга 1 тапкыр.

7 таблица

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлекләре	Радиация куркынычсызлыгы күрсәткечләре
Суммар күрсәткечләр(1)		
Чагыштырма суммар альфа-активлык	Бк/кг	0,2
Чагыштырма суммар бета-активлык	Бк/кг	1,0
Радионуклидлар (2)		
Радон ((222)Rn)(3)	Бк/кг	60
Радионуклидлар сигмасы(3)	берәмлекләр	<= 1,0

Искәрмәләр:

Күрсәткечләр арткан очракта, судагы радионуклидлар микъдарына анализ ясала. Суда билгеләнә торган радионуклидлар исемлегенә санитария законнары нигезендә билгеләнә. Жир асты су чыганақлары өчен радонны билгеләү мәжбүри.

Суда бергәләп берничә Радионуклид булганда, суда 1 нче радионуклидның чагыштырма активлыгы булу шарты үтәлергә тиеш;

"Радиация куркынычсызлыгы нормалары (НРБ-99/2009)" СанПиНга 2.6.1.2523-09*** 2а кушымтасы нигезендә тиешле булышлык дәрәжәсе. Шартлар үтәлмәгәндә суны бәяләү санитария законнары нигезендә үткәрелә.

Лаборатор тикшеренүләр (микробиологик, химик)өчен алына торган су алу урыннарында су пробаларын алу күләме һәм ешлыгы.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Яңа Кырлай авыл жирлегенә территориясендә:

Түбәндәге адреслар буенча урнашкан 4 суүткәргеч челтәре һәм су башнясы:

Татарстан Республикасы, Арча районы, Яңа Кырлай ав., Тукай ур., 97 й.;

Татарстан Республикасы, Арча районы, Яңа Иябаш ав., Татарстан ур., 10А й.
 Татарстан Республикасы, Арча районы, Югары Бирэзэ ав., Күпер ур., 12 й.
 Татарстан Республикасы, Арча районы, Иске-Йорт ав., Арскылы ур.

Эчэ торган суны хлорлау графигы:

	Чыганак исеме	Айлар											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Башня, тарату челтэре			+	+								

Микробиологик күрэткечлэр буенча эчэ торган су пробаларын алу графигы:

	Чыганак исеме	Айлар											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Скважиналар-4			+			+		+		+		
2	Тарату челтэре - (в\колонкалар)			+			+		+		+		

Органолептик күрэткечлэр буенча эчэ торган су пробаларын алу графигы:

	Чыганак исеме	Айлар											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Скважиналар-4			+			+		+		+		
2	Тарату челтэре - (в\колонкалар)			+			+		+		+		

Радиологик күрэткечлэр буенча эчэ торган су пробаларын алу графигы:

	Чыганак исеме	Айлар											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Скважиналар-4			+									
2	Тарату челтэре - (в\колонкалар)			+									

Эчэ торган су пробаларын химик (тулы) күрэткечлэр буенча алу графигы:

	Чыганак исеме	Айлар											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Скважиналар-4			+									
2	Тарату челтәре (в/колонкалар)			+									

Су басу вакытында эчә торган суның сыйфатын тикшерү графигы:

	март	апрель	
скважиналар	+	+	
в/колонкалар	+	+	

Тикшерелә торган су пробаларының саны һәм аларны алу ешлыгы, Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы буенча идарәсенә Биектау, Арча, Әтнә һәм Балтач районнарындагы территорияль бүлгәгә тәкъдимнәрен исәпкә алып, һәр су белән тәмин итү системасы өчен индивидуаль билгеләнә.

Эш программасында су сыйфатын тикшереп тору нәтижәләренә ай саен анализ ясау каралырга һәм су белән тәмин итү системасы администрациясенә, Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы буенча идарәсенә Биектау, Арча, Әтнә һәм Балтач районнарындагы территорияль бүлгәгә һәм жирле үзидарә органына контроль нәтижәләре буенча мәгълүмат тапшыру тәртибе билгеләнергә тиеш.

Эш программасы 1 елга раслана. Күрсәтелгән вакыт эчендә программага, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенә территорияль бүлгәгә белән килештереп, Биектау, Арча, Әтнә һәм Балтач районнарында үзгәрешләр һәм остәмәләр кертелергә мөмкин.

Эчә торган суның сыйфатын тәмин итү.

Үзәкләштерелгән салкын су белән тәмин итү системасын кулланып салкын су белән тәмин итүне гамәлгә ашыручы оешма, “Су белән тәмин итү һәм су бүлүп бирү турында” 2020 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы Федераль законның 23 статьясында һәм 8 статьясының 7 өлешендә каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып, абонентларга билгеләнгән таләпләргә туры килә торган эчәр су бирергә тиеш.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Яңа Кырлай авыл жирлегә башкарма комитеты салкын су белән тәмин итүне гамәлгә ашыручы оешма тарафыннан Россия Федерациясә законнарының билгеләнгән таләпләренә туры килә торган эчәр су бирүне оештыру өчен шартлар тудырырга тиеш.

Салкын су белән тәмин итү өчен суны үзәкләштерелгән салкын су белән тәмин итү системаларынан файдаланып алу Россия Федерациясә законнары нигезендә эчәр су белән тәмин итү чыганакалары буларак файдалануга рөхсәт

ителгән чыганақлардан башкарыла. Мондый чыганақлар булмаганда йә алардан файдалану икътисадый яқтан нәтижәле булмаган очракта, су белән тәэмин итү чыганағыннан су алу һәм салкын су белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешма тарафыннан абонентларга эчәр су бирү Роспотребнадзорның Биектау, Арча, Әтнә һәм Балтач районнарындагы территорияль бүлекчәсе белән килештереп башкарыла.

Абонентларга үзәкләштерелгән салкын су белән тәэмин итү системасын кулланып бирелә торган эчәргә яраклы су, эгәр суның сыйфат күрсәткечләре дәрәжәсе эчәргә яраклы суның сыйфат нормативларынан артмаса, билгеләнгән таләпләргә туры килә дин санала.

Федераль дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчеләге яисә эчә торган су сыйфатын житештерү контроле нәтижәләре буенча календарь ел дәвамында су әзерләгәннән соң алынган эчә торган су пробаларының уртача күрсәткечләре эчә торган су сыйфаты нормативларына туры килмәгән очракта, Роспотребнадзорның Биектау, Арча, Әтнә һәм Балтач районнарындагы территорияль бүлекчәсе, чираттагы елның 1 февраленә кадәр бу хакта Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Яңа Кырлай авыл жирлегә башкарма комитетына һәм салкын су белән тәэмин итүче оешмага хәбәр итәргә тиеш.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Яңа Кырлай авыл жирлегә башкарма комитеты 3.5 п. күрсәтелгән белдерүне алган очракта чираттагы елның 1 мартына кадәр эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү чараларын исәпкә алу өлешендә инвестиция программасын эшләүгә яисә төзәтмә кергүгә техник биремгә үзгәрешләр кертергә тиеш. Күрсәтелгән чараларны гамәлгә ашыру эчәргә яраклы суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерүне гамәлгә ашыра башлаганнан соң жиде елдан да артык булмаган вакыт эчендә тәэмин итәргә тиеш.

Салкын су белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешма 3.6 п. күрсәтелгән техник йөкләмәне алганнан соң өч ай эчендә эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү буенча чаралар планын эшләргә һәм аны чираттагы елның 1 июленә кадәр Роспотребнадзорның Биектау, Арча, Әтнә һәм Балтач районнарындагы территорияль бүлекчәсе белән килештерергә тиеш. Эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү чаралары планы инвестиция программасы составына кертелә.

Эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү чаралары планын килештерү срогы һәм мондый килештерүдән баш тарту өчен нигезләр Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан расланган инвестиция программаларын эшләү, килештерү, раслау һәм төзәтү тәртибендә билгеләнә.

Эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү чаралары планын гамәлгә ашыру срогына салкын су белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешма тарафыннан бирелә торган эчә торган суның сыйфаты мондый чаралар планында билгеләнгән чикләрдә билгеләнгән таләпләргә туры килмәве рөхсәт ителә, моңа эчә торган суның аның иминлеген характерлый торган сыйфат күрсәткечләре керми. Эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү чаралары планын гамәлгә ашыру срогы дәвамында эчә торган суның сыйфатын киметү рөхсәт ителми.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Яңа Кырлай авыл

жирлеге башкарма комитеты елга кимендә бер тапкыр массакуләм мәгълүмат чараларында һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының "Интернет" челтәрендәгә рәсми сайтында жирлек, шәһәр округы территориясендә үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларыннан файдаланып абонентларга бирелә торган эчәр суның сыйфаты турында, эчәр суның сыйфатын билгеләнгән Россия Федерациясе законнары таләпләре һәм әлеге планнарны үтәү йомгаклары турында.

Үзәкләштерелмәгән салкын су белән тәмин итү системаларыннан файдаланып, салкын су белән тәмин итүне гамәлгә ашырганда эчәргә яраклы суның сыйфаты билгеләнгән таләпләргә туры килүе мөһим системаларны эксплуатацияләүче затлар тарафыннан тәмин ителә.

**Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Яңа Кырлай авыл
жирлеге территориясендә 2026-2030 елларга эчәр суның сыйфатын билгеләнгән
таләпләргә туры китерү чаралары планы**

Чараларның максаты булып поселок халкын, гражданның яшәү ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм сәламәтлеген саклау мөһимәтләрендә, норматив сыйфатлы эчәр су белән житәрлек күләмдә тәмин итү тора.

№п/п	Планлаштырыла торган чаралар	Гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары	Чаралар үткәру өчен җаваплы
1	Су белән тәмин итү объектларының торышын мониторинглау	квартал саен	Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты
2	Суның сыйфатын лаборатор тикшереп тору (лаборатор тикшеренүләр һәм сынаулар үткәру өчен су пробалары үрнәкләрен алу)	квартал саен	“АМР Водоканалы” ЖЧЖ
3	Авыруларны профилактикалау һәм инфекцияләр таралу максатларында куллану алдыннан суны кайнату кирәклегендә халыкка хәбәр итү	Ел дәвамында кирәк булган саен	Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты
4	Хлорлау юлы белән суны зарарсыздандыру. Лаборатор тикшеренүләр нәтиҗәләре буенча.	Ел дәвамында кирәк булган саен	“АМР Водоканалы” ЖЧЖ
5	Суүткәргеч челтәрләрен ремонтлау	Ел дәвамында кирәк булган саен	Муниципаль берәмлек администрациясе “АМР Водоканалы” ЖЧЖ

6	Су жыю манараларын киртэләү	Ел дәвамында кирәк булган саен	“АМР Водоканалы” ЖЧЖ
7	Су алу скважиналары	Ел дәвамында кирәк булган саен	“АМР Водоканалы” ЖЧЖ
8	Массакүләм мәгълүмат чараларында һәм муниципаль берәмлекнең «Интернет» челтәрендәгә рәсми сайтында эчәргә яраклы суның сыйфаты турында белешмәләр урнаштыру.	Елга 1 танкыр	Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты